МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»

МЕТОДИКА ТА ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

ПРАКТИКУМ

Кам'янець-Подільський
2024 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»

ПРАКТИКУМ

з **«Методики та технології соціальної роботи»**

для студентів

освітнього ступеня ***бакалавр***

галузь знань ***23 Соціальна робота***

освітньо-професійна програма ***Соціальна робота***

із спеціальності ***231 Соціальна робота***

Студента (- ки) _____ групи _____ курсу
спеціальності 231 Соціальна робота
_____

УДК 364(075.8)

Автори:

Гуменюк І. М. – викладач правознавчих та суспільних дисциплін, голова циклової комісії фундаментальних дисциплін ВСП Кам'янець -Подільський фаховий коледж НРЗВО КПДІ

Палилюлько О. М. – кандидат історичних наук, викладач кафедри соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності імені Т.Сосновської
Сторожук Н. Р. **–** викладач суспільних дисциплін циклової комісії соціальної роботи, психології та фізичної реабілітаці ВСП Кам'янець -Подільський фаховий коледж НРЗВО КПДІ

Рецензенти:

Шандрук С. К. – доктор психологічних наук, професор кафедри психології та соціальної роботи Тернопільського національного економічного університету
Буйняк М. Г. – кандидат психологічних наук, викладач кафедри корекційної педагогіки та інклюзивної освіти Кам'янець-Подільського національного університету ім.Івана Огієнка
Федорчук В. М. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи та психології Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу
Шечук О. В. – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри економіки, фнансів та економічної кібернетики

Методика та технологія соціальної роботи : практикум / Автори. Гуменюк І. М., Палилюлько О. М., Сторожук Н. Р. Кам'янець-Подільський: Видавництво «НРЗВО КУПДІ», 2021. 137 с.

Практикум підготовлено для проходження навчальної практики «З методики та технології соціальної роботи» у відповідності до навчальної програми курсу «Соціальна робота» та рекомендується для роботи студентів, які навчаються за освітньо-професійним ступенем бакалавр за спеціальністю 231 Соціальна робота. Видання містить програму, тематичний план, практичні завдання, структурно-логічні схеми, ситуаційні задачі, тести, систему завдань для самостійної роботи. Особлива увага приділяється рекомендаціям для індивідуального виконання студентами самостійної роботи, особливостям контрольних заходів. Головна мета видання – надати практичну допомогу студентам при вивченні курсу, систематизувати та узагальнити теоретичний матеріал, отриманий на лекціях. Практикум призначений для студентів, аспірантів і викладачів вузів, а також для самостійного вивчення дисциплін.

ПЕРЕДМОВА

Особливої актуальності та поширення в українському суспільстві набуває професійна діяльність, спрямована на вирішення соціальних проблем людей – соціальна робота, основна мета якої полягає в організації професійної, цілеспрямованої діяльності у суспільстві через уповноважені державні та недержавні соціальні інститути, направленої на створення соціальних умов для повноцінної життєдіяльності та розвитку різних категорій населення. Це вимагає створення ефективної системи підготовки працівників соціальної сфери, здатних виконувати як повсякденні завдання професійної діяльності, так і займатись науково-дослідницькою діяльністю у цій галузі.

Програма підготовки фахівця із соціальної роботи містить у собі як теоретичну частину навчання, тобто освоєння комплексу різних навчальних дисциплін, які викладаються в коледжі, так і практичну частину, реалізація якої пов'язана з формуванням професійних умінь і навичок, застосуванням теоретичних знань у реальній діяльності. Саме при проходженні різних видів практики студенти мають змогу ознайомитися з системою установ соціального захисту, обслуговування й реабілітації людей, які знаходяться в складних життєвих обставинах і всього населення в цілому, структурою різних типів соціальних установ; усвідомлюють цінності соціальної роботи; навчаються розвивати професійні відносини із клієнтами в процесі надання їм соціальної допомоги, відповідально ставитися до клієнтів і фахівців соціальних установ; застосовують на практиці теоретичні знання про людину, соціальні групи, державу й суспільство; вивчають основні нормативні документи в галузі соціальної роботи та ін.

Практика дає змогу студентам не тільки апробувати знання й навички професійної діяльності, але й адаптуватися:

1) до професії, тобто в ході вирішення конкретних завдань, поставлених керівником практики, відпрацювати ряд професійних умінь і навичок;

2) до колективу, тобто освоїти норми взаємодії з колегами, керівниками соціальної служби, клієнтами;

3) до нової ролі в суспільстві, пов'язаної із соціальною допомогою людям, що потрапили у важку життєву ситуацію.

В організації практики студентів за напрямом 231 Соціальна робота ураховуються наступні аспекти:

- відповідність цілей і завдань практики рівню й ступеню підготовки студентів;

- наступність структури й змісту, логічну послідовність всіх практик студентів різних курсів навчання;

- освоєння й ускладнення рольового репертуару фахівця із соціальної роботи студентами послідовно курс за курсом.

Проходження практики дасть можливість студентам, що навчаються за фахом 231 Соціальна робота освітньо-професійним ступенем бакалавр, розвивати вміння, необхідні у виконанні професійних ролей (посередник, помічник, захисник, консультант й ін.), організації й плануванні роботи із клієнтом як реальним, так і потенційним.

Практика проходить безпосередньо у навчальному закладі та є обов’язковою складовою частиною навчального процесу, виступає засобом формування уміння застосовувати здобуті у процесі теоретичного вивчення дисципліни «Методки і технології соціальної роботи» знання у практичній діяльності. Базовими для проходження практики є законодавчі та нормативні документи, що реґламентують та безпосередньо впливають на розвиток соціальної роботи.

Розкриваючи теоретичні питання, студенти повинні прагнути до максимально повного та чіткого викладу всіх проблем, що досліджуються.

При цьому важливо показати діалектику їхнього розвитку, розкрити відмінності в трактуванні положень, які розглядаються, провести порівняльний аналіз питань, що висвічуються у відповідних розділах різних підручників і в спеціальній літературі. Аналізуючи зміст правових норм, студенти мають в обов'язковому порядку давати точні і конкретні посилання на відповідні нормативно-правові акти: вказувати коли і ким вони прийняті, відповідні статті (пункти, підпункти і т. ін.). При цьому студенти повинні звертатися безпосередньо до нормативних актів, а не викладати їх зміст за навчальною, довідковою або популярною літературою. Використовуючи коментар до законодавства, необхідно розмежовувати текст коментаря від тексту самого нормативно-правового акту.

Вирішуючи практичні завдання (казуси), потрібно давати відповіді на поставлені питання повні і обґрунтовані як нормативно, так і логічно. Потрібно уважно розібрати всі елементи задачі. Логічному і нормативному обґрунтуванню повинен відповідати кожний висновок, зроблений при відповіді на те або інше питання і кінцевий, і проміжний.

Метою опрацювання практикуму з навчальної дисципліни «Методика та технологія соціальної роботи» є здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення, критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально – політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому ріавнях. Практикум стисло подає теоретичний матеріал навчальної дисципліни «Методика та технологія соціальної роботи» та містить 12 тем. Теоретичний матеріал відповідає спеціальності студентів, практичні вправи сприяють засвоєнню теоретичного матеріалу, розумінню та практичному застосуванню в майбутній фаховій діяльності. Практичні завдання стимулюють творчий процес роботи студентів та підвищують їх зацікавленість до самостійної підготовки, вироблення навичок планування

робочого часу, виконання основних видів роботи, підготовки та оформлення звітної документації.

Навчальна практика припускає придбання знань про характер і способи рішення соціальних проблем суспільства, про клієнтів і діяльність соціальних служб. Практика сприяє позитивній адаптації студентів до обраної професії, самовизначенню особистості, визначенню здатностей й інтересів студентів.

Строки проведення практики: Навчальна практика проводиться на III курсі в VI семестрі, загальною тривалістю 90 годин.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета навчальної практики – є ознайомлення студентів з основними цілями і функціями соціальної роботи, основними методами соціальної роботи, соціальною діагностикою, формами і методами соціальної роботи по регулюванню адаптивних процесів, технологіями забезпечення громадян пенсіями і допомогами, основними моделями соціальної підтримки населення в світі.Оволодіння студентами сучасними методами та формами професійної діяльності працівника установи із соціального забезпечення населення.

Відповідно до мети визначено такі ***завдання*** практики:

- вивчити напрямки діяльності установ соціальної сфери, їхню спеціалізацію, адміністративно-організаційну структуру, нормативно-правове забезпечення діяльності;
- навчитися систематизувати й узагальнювати отриману інформацію;
- навчитися формулювати висновки про діяльність конкретної установи соціальної сфери;
- формувати власну етику і культуру професійної поведінки;
- сприяти ранній соціальній і професійній орієнтації майбутніх фахівців шляхом залучення їх у колективи установ соціального обслуговування для участі в продуктивній праці.
- розвивати в собі необхідні професійні якості соціального працівника.

Зміст

Передмова…….....4

Тематичний план практики……9

Тема 1. Методика та технологія соціальної роботи її принципи, форми та метод……..……13

Тема 2. Соціальна політика незалежної України як основа методології сучасної соціальної роботи……19

Тема 3. Професійна етика та кваліфікаційні характеристики соціального працівника……22

Тема 4. Технології соціальної роботи з сім'єю……31

Тема 5. Профілактика девіантної поведінки як технологія соціальної роботи з підліткам……..…37

Тема 6. Соціальне передбачення і соціальне проектування як технології соціальної роботи……51

Тема 7. Соціалізація особистості. Механізми та інститути соціалізації. Комунікація в міжособистісних відносинах……62

Тема 8. Роль соціальної роботи в системі наукового пізнання. Специфіка наукового дослідження в соціальній роботі……72

Тема 9. Законодавча база соціального захисту дітей та молоді в українській державі……80

Тема 10. Технології соціальної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування……89

Тема 11. Соціальний захист малозабезпечених верств населення……..103

Тема 12. Інновації у соціальній роботі та інноваційні форми інформаційно-просвітницької роботи з дітьми та молоддю щодо формування здорового способу життя……118

Ситуаційні задачі та завдання для самостійної роботи……..133

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИКИ

№	Назви змістових модулів і тем	за робочою програмою		
		усього	з них	
			пр.	сам.в
1	**2**	**3**	**4**	**5**
	Змістовний модуль 1. Основні засади методики та технології соціальної роботи.			
1.	***Тема 1. Методика та технологія соціальної роботи її принципи, форми та методи.*** Соціальна робота як наука. Міждисциплінарний характер соціальної роботи. Мета, завдання, функції соціальної роботи. Система соціальних служб як втілення принципів впровадження соціальної роботи в життя соціуму. Соціальна робота як навчальна дисципліна. Основні поняття курсу «Методика та технологія соціальної роботи». Системність підходів до вивчення соціальної роботи. Технологізація соціальних процесів. Суть технології соціальної роботи. Соціальна робота як професійний вид діяльності. Методи соціальної роботи. Зміст технологічного процесу. Соціальна технологія як наука.	**8**	**8**	
	Тема 2. Соціальна політика незалежної України як основа методології сучасної соціальної роботи. Соціальна структура суспільства, її складові. Місце соціальної роботи в суспільній практиці, її зв'язок з іншими соціальними інститутами. Основні напрями соціальної політики в сучасній українській державі. Особливості взаємодії державних установ, організацій і відомств під час заходів соціальної політики. Становлення роботи системи соціальних служб в Україні як приклад такої взаємодії. Організаційна побудова системи соціальних служб, її підпорядкування. Зміст соціальної роботи в соціальних службах різних напрямів, спеціалізація, стратегічні цілі. Виникнення і розвиток методології соціальної роботи.	**8**	**8**	
	Тема 3. Професійна етика та кваліфікаційні характеристики соціального працівника. Основні поняття мовленнєвої комунікації. Вдосконалення навичок усного мовлення. Методика проведення бесід, нарад, переговорів і використання інших форм мовного спілкування. Психолого-комунікативні умови роботи соціального працівника. Особливості мовленнєвої поведінки консультанта соціальної служби. Роль і місія соціального працівника в суспільстві.	**8**		**8**

	Змістовний модуль 2. Сфери застосування методик та технологій соціальної роботи. Система соціального захисту різних верств населення.			
	Тема 4. Технології соціальної роботи з сім'єю. Технології соціальної роботи з сім'єю. Соціальна робота з неблагополучною сім'єю. Загальні поняття і методологічна база політології і соціальної роботи. Класифікація сімей. Особливості конкретної неблагополучної сім'ї. Показник соціального благополуччя конкретних сімей, члени яких є клієнтами закладів соціальних служб. Бесіди з дитиною з проблемної сім‘ї. Роль соціального педагога у дитячому притулку.	**8**	**8**	
	Тема 5. Профілактика девіантної поведінки як технологія соціальної роботи з підлітками. Поняття і соціальне коріння девіантної поведінки. Форми прояву девіантної поведінки. Соціальний контроль, його значення і роль для профілактики девіантної поведінки. Особливості соціальної роботи в цьому напрямку з підлітками, молоддю, групами ризику.	**8**	**8**	
	Тема 6. Соціальне передбачення і соціальне проектування як технології соціальної роботи. Співвідношення та зв'язок понять: „соціальні технології”, „соціальне планування”, „соціальне передбачення”, „соціальне прогнозування”, „соціальне моделювання” і „соціальне проектування”. Технологія соціального прогнозування: поняття, зміст, основні аспекти, мета. Соціальна технологія як нововведення. Соціальне прогнозування як різновид діагностичних технологій. Інформаційний аспект в технологіях соціального прогнозування. Класифікація соціальних прогнозів: соціально-економічні, соціологічні, прогнозування соціально-психологічних процесів, прогнозування у галузі законодавства тощо. Функції соціального прогнозування: пізнавальна, моделююча, оціночна, попереджуюча, випереджаюча. Етапи процесу соціального прогнозування: підготовка проекту прогнозу, побудова прогнозу, уточнення і перевірка прогнозу. Моделювання соціальних відносин і структур. Приклади практичного застосування моделювання. Соціальне проектування як соціальна технологія та його особливості. Класифікація соціальних проектів. Основні принципи соціального проектування. Етапи соціального проектування. Стратегії проектної діяльності. Методи і методики соціального проектування.	**8**	**8**	
	Тема 7. Соціалізація особистості. Механізми та інститути соціалізації. Комунікація	**8**		**8**

	в міжособистісних відносинах. Функції психології в соціальній роботі та психологічна модель соціалізації особистості. Важливість використання роботи психологів у структурі соціальних служб. Організаційне і практичне психологічне забезпечення соціальної роботи. Психологічні методи: індивідуальні, групові та ін., що використовуються в соціальній роботі. Поняття соціальної комунікації та її роль у соціальній сфері. Змістовні характеристики соціальної комунікації. Комунікаційна діяльність соціального працівника. Компетентність спілкування, її показники. Способи підвищення комунікативної компетентності.			
	Тема 8. Роль соціальної роботи в системі наукового пізнання. Специфіка наукового дослідження в соціальній роботі. Роль соціальної роботи в системі наукового пізнання. Специфіка наукового дослідження в соціальній роботі. Загальні поняття «соціалізація особистості», дослідити основні аспекти комунікації в міжособистісних відносинах, розглянути стилі спілкування та визначити власне вміння слухати та особистий рівень конфліктності. Способам регулювання конфліктів. Роль конфліктності у міжособистісних відносинах.	**8**	**8**	
	Тема 9. Законодавча база соціального захисту дітей та молоді в українській державі. Правові основи соціального захисту дітей та молоді в Україні в міжнародному контексті. Загальні положення соціального захисту дітей та молоді в Україні. Соціальний захист сімей у законодавчих актах України. Соціальна робота з групами ризику у законодавстві України. Напрямки діяльності Центру соціальних служб захисту дітей та молоді. Структура соціальних служб в Україні. Законодавча база соціального захисту дітей та молоді в українській державі.	**8**		**8**
	Тема 10. Технології соціальної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування. Технологія соціальної роботи з дітьми-сиротами. Інститут прийомної сім'ї як модель опіки в умовах демократизації суспільства. Особливості роботи соціального працівника щодо підготовки батьків до прийому дитини в сім'ю. Сирітство як особлива соціально-демографічна категорія дітей. Законодавчо-нормативна база України щодо поліпшення становища дітей-сиріт, які залишились без піклування батьків. Проблема встановлення опіки над дітьми-сиротами та дітьми, що залишилися без батьківського піклування.	**6**	**6**	

	Особливості розвитку системи прийомних сімей в закордонній та вітчизняній практиці. Види сімей: опікунська, тимчасова. Фостерні сім'ї. Соціально-педагогічна модель роботи з прийомними сім'ями: функції, зміст, етапи, методи роботи.			
	Тема 11. Соціальний захист малозабезпечених верств населення. Показники матеріальної забезпеченості населення. Соціальний захист малозабезпеченого населення. Форми та методи соціальної роботи щодо підвищення життєвого рівня малозабезпечених груп населення. Побутове обслуговування малозабезпечених громадян як складова соціального обслуговування. Види та порядком надання державної соціальної допомоги. Напрями соціальної роботи з малозабезпеченими верствами населення. Закон України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям". Умови, за яких державна соціальна допомога не призначається, зменшується її розмір або припиняється виплата.	**6**		**6**
	Тема 12. Інновації у соціальній роботі та інноваційні форми інформаційно- просвітницької роботи з дітьми та молоддю щодо формування здорового способу життя. Поняття про інноваційні процеси у соціальній роботі. Чинники, що обумовлюють інноваційні процеси. Типи соціальних проблем та інновацій. Актуальна проблематика у соціальній роботі (на прикладах спеціальності). Особливості професійної творчості соціального працівника. Вплив проблемності на характер професійної діяльності. Рівні творчої діяльності соціального працівника: удосконалення власної діяльності, творчі впровадження передового досвіду, впровадження нововведень у професійну діяльність, науково–дослідна перевірка ефективності нововведень, прогнозно–пошукова діяльність. Нетрадиційні підходи до формування здорового способу життя сучасної молоді. Організація тематичних заходів у навчальних закладах. Постійно діючий лекторій як форма соціальної роботи. Створення ресурсних центрів з формування здорового способу життя молоді. Інтеграція роботи з формування здорового способу життя в організоване дозвілля і відпочинок дітей та молоді. Заходи, спрямовані на розвиток творчості дітей та молоді. Технології формування здорового способу життя у дитячому та молодіжному середовищі. Технології створення та функціонування студентських соціальних служб для молоді.	**6**	**6**	
	РАЗОМ	**90**	**60**	**30**

Тема 1. ***Методика та технологія соціальної роботи її принципи, форми та методи.***

Мета: *ознайомити з системою методів соціальної роботи, показати їх взаємозв'язок; розкрити сутність та особливості методів соціальної роботи з різними категоріями населення; сформувати уявлення про використання форм та методів соціальної роботи відповідно до конкретної ситуації.*

ЗАВДАННЯ №1

Заповніть схему за темою заняття: «Принципи соціальної роботи». Презентуйте свою роботу.

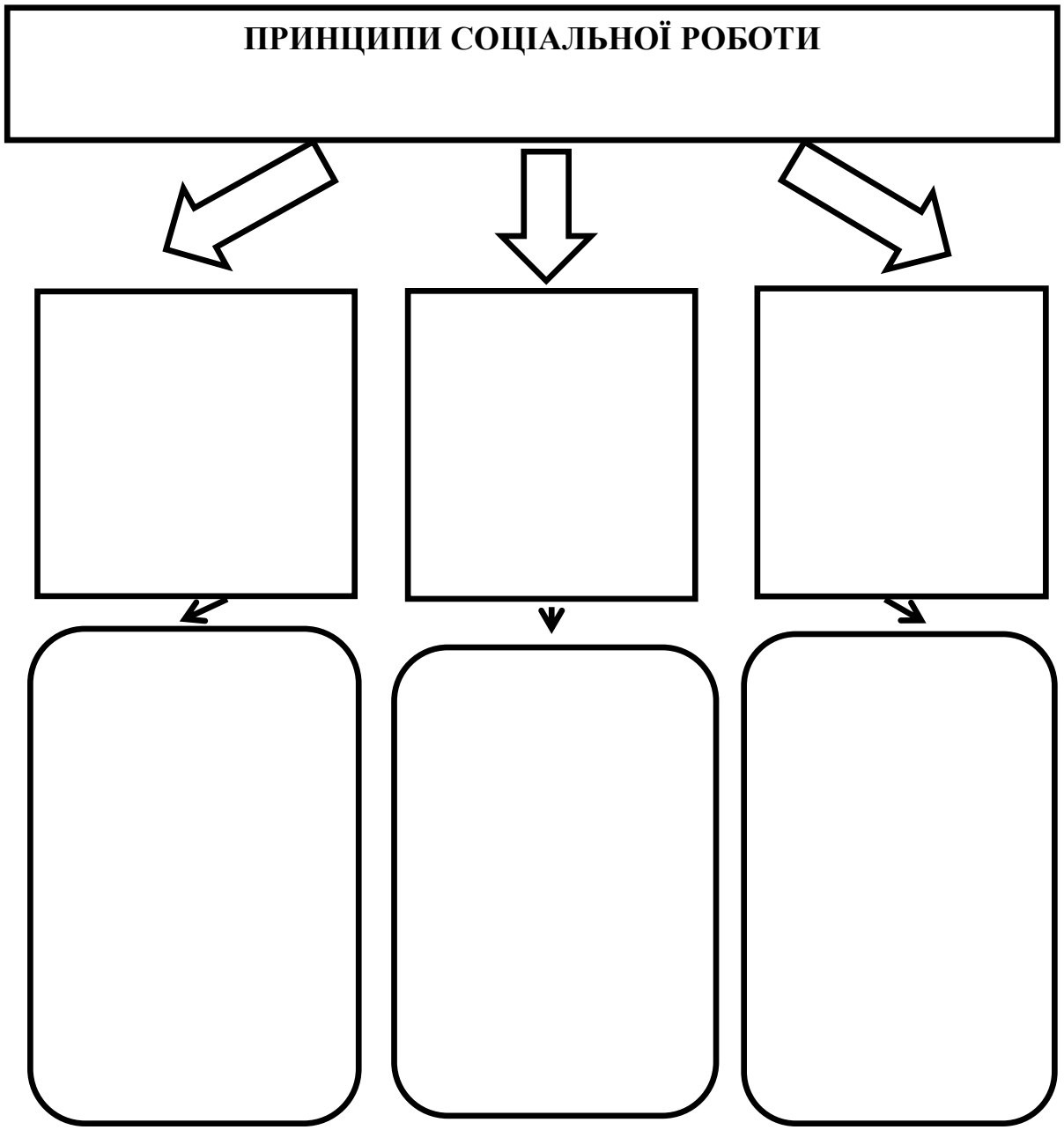

ЗАВДАННЯ № 2

Заповніть схему «Методи соціальної роботи».

МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

ЗАВДАННЯ № 3

Добери соціально-педагогічні ситуації до груп методів діяльності соціального працівника:

3.1. Соціально-економічна група методів:

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

3.2. *Організаційно-розпорядча група методів*:

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

3.3. Психолого-педагогічна група методів:

_____
_____
_____
_____
_____

ЗАВДАННЯ № 4.

Розв‘яжи соціально-педагогічні ситуації (усно) та письмово подай план їх розвитку та розв‘язання.

Ситуація №1.

До соціального педагога школи звернувся старшокласник Юрко П. зі *скаргою на власних батьків, яка полягала у тому, що батьки не дозволяють* йому дивитися його улюблені телепередачі, поки він не зробить всього домашнього завдання і не відзвітує про це.

Які поради та яку корекцію ситуації має здійснити соціальний педагог стосовно Юрка? Стосовно його батьків?

Ситуація №2.

З розповіді Світлани: «На день народження Мишко запросив до себя своїх друзів. Батьки поїхали на дачу, квартира та все необхідне для святкування дня народження залишилося у розпорядженні компанії друзів. В розпалі святкування Юля запропонувала спробувати «кайфу». Я перелякалася і відмовилася. Тепер мої друзі мене ігнорують, підозрюють, що я їх можу виказати...»

Яка консультативна та корекційна робота має бути здійснена соціальним педагогом стосовно Світлани? Її друзів? Сім'ї Мишка, Юлі, інших дітей?

Ситуація №3.

Класний керівник 7 класу звернулася до соціального педагога школи з проханням провести необхідну корекційну роботу в її класі, оскільки Петро Т. тероризує групу дівчаток-однокласниць з причини того, що вони насміхаються над його вродженою фізичною вадою.

Опишіть зміст, вікову специфіку та послідовність корекційної діяльності соціального педагога в цій ситуації.

Тема 2. ***Соціальна політика незалежної України як основа методології сучасної соціальної роботи.***

Мета: *актуалізувати знання студентів щодо особливостей соціальної політика незалежної України; виокремити основні методології сучасної соціальної роботи; актуалізувати знання студентів щодо всебічного розкриття творчого потенціалу людини, її сутнісних сил, досягнення в суспільстві суспільної злагоди і стабільності.*

ЗАВДАННЯ №1

Заповніть схему за темою заняття: «Структура соціальної політики». Презентуйте свою роботу.

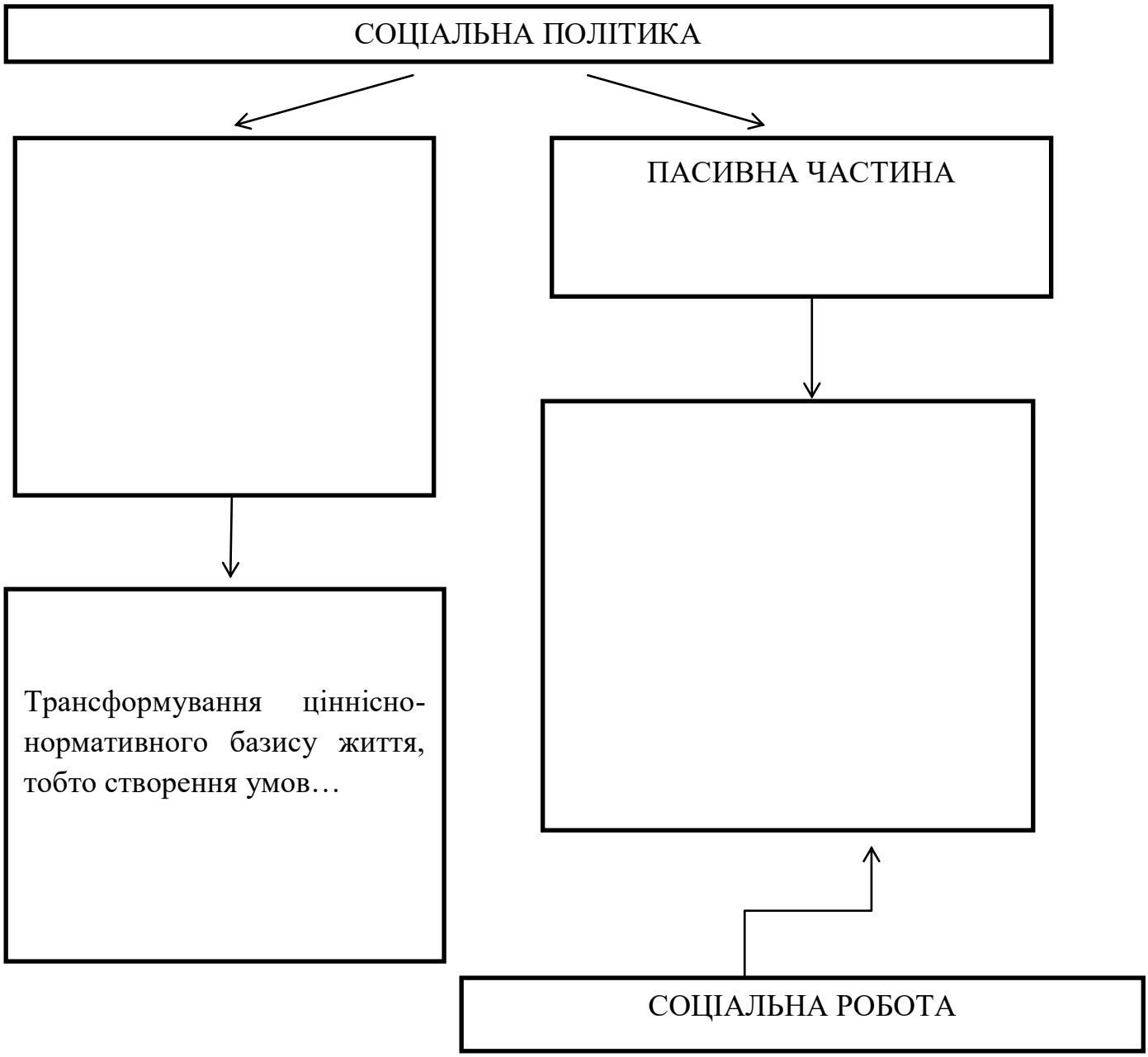

ЗАВДАННЯ № 2

Заповніть схему «Залежність типів освіти від соціальної політики держави».

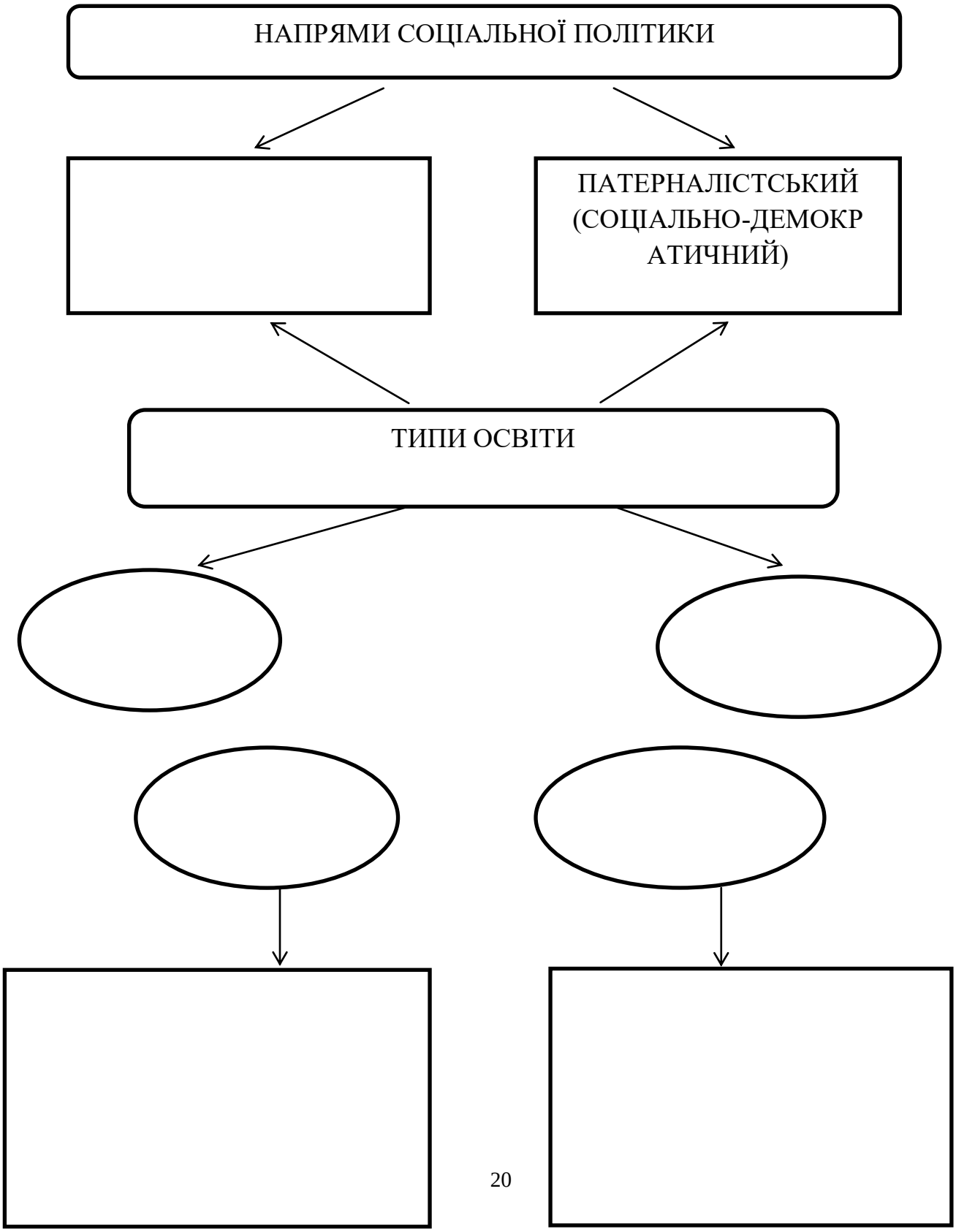

ЗАВДАННЯ № 3

Провести зі студентами своєї групи ділову гру «Компетентність».

Інструкція для проведення ділової гри.

Учасники: "конкуренти" – дві команди студентів; "наймачі" – група студентів, що визначають переможця; переможця немов би наймають на робота до соціальних служб області; "арбітр" – як правило, цю роль виконує викладач, що врегульовує спірні питання.

До гри:

1. Викладач ознайомлює студентів зі схемою гри.

2. Формуються команди, визначається склад "наймачів".

Під час гри:

1. Викладач задає тему.

2. Команди складають по 5 завдань на цю тему. Наприклад: команди мають підготувати по 2 репродуктивних запитання, по 1 творчому і по 2 задачі.

3. Команди по черзі задають одна одній завдання. Суперник виконує завдання. Якщо суперник не справляється, команда, що задає запитання, сама має на нього відповісти. Одночасно з цим "наймачі" оцінює за 5-бальною системою кожне завдання, за 10 бальною – кожну відповідь.

4. Наймачі радяться й приймають рішення – хто з соціальних педагогів прийнятий на роботу. А поки "наймачі" радяться, викладач робить стислий аналіз гри, вказує на помилки тощо.

Може бути ще один варіант проведення гри: тема відома заздалегідь, і студенти готуються до неї за тиждень чи два. Бажано, щоб до початку гри підготовлені завдання переглянув викладач. Під час гри команди обмінюються пакетами із завданням і розв'язують їх у відведений час. Після цього на кожне запитання командисуперниці дає відповідь той учасник, якого виберуть суперники! Така схема роботи вигідна тим, що кожна команда має бути зацікавлена в знаннях кожного свого учасника. А, отже, сильні будуть підтягувати невстигаючих.

_____

_____

_____

_____

_____

Тема 3. ***Професійна етика та кваліфікаційні характеристики соціального працівника.***

Мета: *актуалізувати теоретичні знання студентів про професію соціального працівника та соціального педагога; формувати необхідні професійні уміння і навички, соціального працівника і соціального педагога.*

ЗАВДАННЯ №1

Закінчи речення:

1. Для того, щоб бути соціальним працівником, необхідні якості...

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

2. Конфіденційність стосунків соціального працівника та клієнта забезпечується...

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

3. До невербальних методів спілкування соціального працівника з клієнтом відноситься...

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

4. Професіограма соціального працівника (соціального педагога) вміщує...

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

ЗАВДАННЯ №2

Розглянь та обговори зі студентами своєї групи подану нижче соціально-педагогічну дилему.

Юра – чотирнадцятирічний хлопець. Він дуже хотів поїхати відпочивати до табора. Батько пообіцяв, що він поїде, якщо заощадить для себе грошей. Юра наполегливо працював і заробив 100 гривень, необхідних для поїздки. Перед початком табірної зміни батько передумав, бо друзі запросили його поїхати на рибалку. У нього не вистачало на це грошей і він сказав, щоб Юра віддав йому зароблені гроші. Хлопець вирішив відмовити батькові.

1. Чи має право Юра відмовити батькові? Чому так? Чому ні?
2. Чи має батько право вимагати, щоб Юра віддав гроші? Чому так? Чому ні?
3. Чи можемо ми вважати Юру поганим сином на підставі цього вчинку?
4. Чи важливим у цій ситуації є те, що Юра сам заробив гроші? Чому так? Чому ні?

5.Батько пообіцяв синові, що він зможе поїхати до табора, якщо заробить грошей. Чи повинен він був виконати свою обіцянку? Чому так? Чому ні?
6.Взагалі, чи необхідно дотримуватись обіцянок? Чому так? Чому ні?
7.Чи важливо виконувати обіцянку, зроблену людині, яку ви погано знаєте і, можливо, більше ніколи не побачите? Чому так? Чому ні?
8.Чи вважаєте ви гарні стосунки з сином найважливішим для батьки? Чому це важливо?
9.Чи має право батько користуватись своєю владою над сином? Чому так? Чому ні?
10.Що є найважливішим для сина у відносинах з батьком? Чому це важливо?
11.Що б ви запропонували зробити Юрі в цій ситуації? Чому?

ЗАВДАННЯ № 3

Запропонуй свій варіант поданої чи нову дилему за темою заняття.

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

ЗАВДАННЯ № 4

Проведи на занятті ділову гру «Консультування».

Інструкція.

Клієнт: студент першого курсу, що має проблеми у спілкуванні з батьками. *Консультант* в ході бесіди має: заповнити соціальну карту клієнта; карту індивідуальної роботи; визначитися з етапами соціальної допомоги; скласти гарфіки консультацій.

Карта індивідуальної роботи

Прізвище, ім‘я, по-батькові

_____

Дата, місяць, рік народження

_____

Домашня адреса:

_____

Стислі відомості про сім‘ю:

_____
_____
_____

Стан здоров‘я, діагнози:

_____
_____
_____
_____
_____
_____

Завдання індивідуальної роботи:

_____
_____
_____
_____

Зміст індивідуальної роботи:

Дата	**Зміст роботи**	**Результат**

ЗАВДАННЯ № 5

Ознайомся та заповни соціальну історію клієнта.

ЗАВДАННЯ № 6

Розв‘яжи соціально-педагогічні ситуації стосовно того, на які законодавчі акти має спиратися соціальний педагог для їх вирішення.

Ситуація №1.

Дівчинка Оксана, 14 років. З дому пішла три місяці тому. Спочатку жила у циган у місті, няньчила дітей. Чотири роки не навчається. Намагалася покінчити життя самогубством. Сама пішла до міліції, потім привезли до притулку.

Ситуація №2.

Хлопчик Василько, 14 років. Сім‘я живе в місті, батько приходив до них з бабусею і сильно їх бив. Бабуся хвора. Мати померла, батько живе з іншою жінкою. Василько втік з дому і два тижні жив у підвалі.

Ситуація №3.

Наталя має певний набір хронічних захворювань, пов‘язаних з опромінненям, отриманим у чорнобильській зоні і не користується жодними пільгами.

Тема 4. ***Технології соціальної роботи з сім'єю.***

Мета: *актуалізувати теоретичні знання студентів про технології соціальної роботи з сім'єю; розкрити особливості дитиною з проблемної сім'ї; формувати необхідні професійні уміння і навички, спрямовані на психологічну підтримку дітей та молоді цієї категорії.*

ЗАВДАННЯ №1

Заповніть схему за темою заняття:«Класифікація сімей».

Презентуйте свою роботу.

За структурою	
Повні сім'ї:	Неповні сім'ї:
За матеріальним забезпеченням	
Сім'ї:	
За виховним потенціалом	
Сім'ї:	Сім'ї:

За взаєминами
Сім'я:
За спрямованістю
За соціально-правовою стійкістю
Сім'я:

ЗАВДАННЯ № 2 Склади план бесіди з дитиною з проблемної сім‘ї.

ЗАВДАННЯ № 3 Складіть паспорт конкретної неблагополучної сім'ї за схемою:

Загальні дані (прізвища членів сімї, кількість членів сім'ї) _____
ПІБ батька_____
Адреса_____
Рік народження _____
Освіта_____
Місце роботи, спеціальність_____
Стан зоров'я, інші дані_____
ПІБ матері_____

Адреса _____
Рік народження _____
Освіта_____
Місце роботи, спеціальність_____
Стан зоров'я, інші дані_____
Діти (дані заповнюються на кожну дитину)_____
ПІБ_____
Дата народження _____
Місце навчання_____
Характеристика умови у сім'ї:
побутові_____
матеріальні_____
житлові_____
санітарні_____
Де стоїть на обліку _____
За чиєю ініціативою_____
До якого фактору групи ризику відноситься
Соціально – демографічний фактор:
Багатодітна сім'я ;
Неповна;
З прийомними дітьми;
З недієздатними батьками;
З низько соціально – економічним укладом життя (мало забезпечені)
Соціально педагогічний фактор:
Батьки не справляються соціальною ситуацією;
Конфліктні сім'ї;
Сімї де діти самовільно йдуть із дому;
Соціально – криміногенний фактор:
Сімї, де є загроза житю дітей ;
деградація батьків

Економічний прогноз_____
Пожитків мінімум_____
Реальний прибуток _____
Прибуток на одну людину_____

Рекомендації :

Необхідно стати на облік в_____
Потребують термінової економічної допомоги_____
Інше_____

Спеціаліст з соціальної роботи (підпис)_____

ЗАВДАННЯ №4 Визначіть показник соціального благополуччя конкретних сімей, члени яких є клієнтами закладів соціальних служб.

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

ЗАВДАННЯ № 5 Закінчи соціально-педагогічні ситуації за заданим початком та розв‘яжи їх:

Ситуація №1.

«Валентин, 10 років. Хлопчик відчув, що в сім‘ї командує мати, що батьки вимагають від нього беззастережної слухняності, відчув себе нещасним, що звички батьків діють йому на нерви, поперемінно відчував то любов, то ненависть до близьких...»

Ситуація №2.

«Олег - 10 років. Батько - алкоголік, мати - наркоманка. Декілька місяців хлопчика не випускали з дому. Він не відвідував школу, не гуляв на вулиці. Батьки замикали його в туалеті чи в кімнаті, самі йшли з дому в справах чи приймали гостей у квартирі. Два місяці тому він втік з дому, його ніхто не шукав. Коли Олега підібрала міліція....»

ЗАВДАННЯ № 6 Спробуй уявити, що ти працюєш соціальним педагогом у дитячому притулку.

Напиши листа батькам дитини, долею якої у притулку ніхто не цікавиться. Спробуй переконати батьків у тому, що вони мають більше уваги приділяти дитині; якщо лист не справить належного впливу, тобі доведеться оформляти її до школи-інтернату. Особистісні дані дитини можуть бути довільними.

Тема 5. ***Профілактика девіантної поведінки як технологія соціальної роботи з підлітками.***

Мета: *актуалізувати теоретичні знання студентів з девіантної поведінки роботи з підлітками; формувати необхідні професійні уміння і навички, спрямовані на профілактику девіантної поведінки як технологію соціальної роботи з підлітками; на основі засвоєних знань про методи і форми організації технологія соціальної роботи з підлітками розробити методичні поради щодо попередження та подолання девіантної поведінки.*

ЗАВДАННЯ № 1

Опишіть психодіагностичні та психокорекційні методики, які можна використовувати з підлітками, що схильні до девіантної поведінки.

<u>Проблемні ситуації</u> – *це усвідомлене суб'єктом утруднення, шляхи подолання якого потребують пошуку нових способів дій. Проблемна ситуація – одна з закономірностей процесів мислення, його початковий момент.*

ЗАВДАННЯ №2

Проблемні ситуації для психолого - педагогічного аналізу.

1. Проаналізуйте запропоновані ситуації.
2. Встановіть причини порушення у поведінці неповнолітнього.
3. Виокреміть психологічні особливості неповнолітнього.
4. Зробіть припущення, які зовнішні обставини (сім'я тощо) могли вплинути на поведінку неповнолітнього?
5. Вкажіть тип девіантної поведінки, що проявляється у неповнолітнього. За якими ознаками ви це встановили?
6. Запропонуйте напрями психолого-педагогічної допомоги дитині в кожній конкретній ситуації.

Ситуація №1.

У психологічну консультацію звернулася мама Тані О. (11 років). Із бесіди з'ясувалося, що переживає, оскільки у доньки досить часто (іноді кілька разів на день) став змінюватися настрій. Вона часто плаче, ображається у відповідь на будь-які зміни в тоні подруг. Ці коливання настрою продовжуються і вдома, залежно від стосунків з батьком та молодшим братом, прослуханої музики, переглянутої телепрограми тощо. Успішність у школі добра, але нерівна, оскільки виконання завдань належить під настрою. Мама переживає, чи не почала дівчинка вживати наркотики.

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Ситуація №2.

Наташа (15 років, 8 клас) перебуває на обліку за розпусну аморальну поведінку, неодноразово затримувалася у п’яному стані в компанії таких же п’яних підлітків. Вчиться погано, украй груба щодо вчителів, однокласників, жорстока, зарозуміла з подругами, б’є однолітків. Живе з мамою, торговим працівником. Мама відноситься до числа людей, що «уміють жити», вдома – повний достаток, килими, кришталь, дорогі речі. З батьком Наташина мама розійшлася, оскільки він не схвалював її моральної нерозбірливості, а вона відповідно відносила його до числа невдах, називала «тюхтієм» і т.д. Дочка в цинізмі перевершила матір, не має авторитетів, дуже груба з матір’ю, яка втратила всі можливості впливати на поведінку дочки. Вдається до крайніх заходів, б’є дочку, закриває її на ключ в квартирі.

Ситуація №3.

Діма стоїть на обліку за угон велосипеда. Діма вчиться в 5 класі, дуже замкнутий, неговіркий. Мама стурбована фактом постановки на облік, прагне ні на хвилину не випускати його із виду. Після навчання хлопчик повинен йти до неї на робота, де під її наглядом готує уроки. Потім вони повертаються додому, мама не залишає сина в кімнаті навіть віч-на-віч із закріпленим за ним вихователем. Завжди присутня при їх розмові, сама відповідає на всі питання, які вихователь задасть підлітку, забороняє, щоб хтось з друзів заходив в будинок, і не випускає Діму на вулицю. Хлопчик росте похмурим, нетовариським, замкнутим. Завжди дивиться спідлоба, нагадує зацькованого звіра, нікого не любить, ні до кого не випробовує прихильності, озлоблений.

Ситуація №4.

Шестикласниця Олена М. вчиться погано, уроків не готує, грубіянить вчителям, б’ється з однокласниками, неохайна, груба, невитримана, озлоблена. Всі спроби зустрітися і поговорити з батьками успіхом не увінчалися, оскільки батьки постійно знаходилися в нетверезому стані. Спостереження за Оленою на уроках і змінах показали, що вона постійно в школі відчуває негативні емоції, знаходиться в стані крайнього збудження. На перерві її дратують хлопці, вона б’ється, дає здачу. На уроках її лають вчителя і приводять як негативний приклад іншим учням.

Ситуація №5.

Класний керівник звернула увагу на Ольгу Н., яка останніх кілька місяців занадто схудла, непритомніє на уроках, стара дратівливою. Дівчинка проживає зі старенькою бабусею, тому особливих відомостей щодо стану дівчинки вона не знає. За даними медсестри, Ольга має втричі меншу вагу, що могла б бути нормою для її віку (15 років). В бесіді з психологом з'ясувалося, що дівчинка зараз особливо захоплюється читанням літератури щодо «оздоровчого» харчування, проблем у себе ніяких не відзначає. Однак, подруги пояснюють її напружений стан появою у класі новачка – стрункого, спортивної статури хлопця, котрому Ольга хоче дуже сподобатися.

Ситуація №6.

Ваня, 18 років, відвідує центр денного перебування для вуличних дітей, не працює і не вчиться, ночує на горищі з друзями, хоча у нього є мама, яка живе в однокімнатній квартирі. До мами повертатися не хоче, активно шукає роботу. «За компанію» в друзями дихає толуолом. Вважає себе самостійною і незалежною людиною, не прислухається до думки дорослих.

ЗАВДАННЯ №3

Складіть анкету на тему: «Ціннісні орієнтації сучасних підлітків».

ЗАВДАННЯ №4

Проаналізуйте особливості роботи "телефону довіри" як анонімного консультування особистості, схильної до девіантної поведінки.

ЗАВДАННЯ № 5

Заповнити картку дитини, що знаходиться на внутрішньошкільному обліку за зразком.

Картка вивчення дитини, що знаходиться на внутрішньошкільному обліку

1.Загальні дані:

Клас_____ вік_____

ПІП_____

Домашня адреса

_____

_____

_____

2. Дані спостережень класного керівника:

- З якого часу і які спостерігаються «труднощі».

_____

_____

_____

_____

_____

- Навчальні досягнення

_____

_____

_____

_____

_____

- Взаємовідносини з колективом, чи має друзів, хто вони?

_____

_____

_____

_____
_____

- Ставлення до дорослих, вчителів, хто є авторитетом?

_____
_____
_____

- Як проводить вільний час?

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

- Норми культурної поведінки(чи володіє навичками культурної поведінки і культурою мови? Такт. Охайність. Поведінка в громадських місцях.

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

- Які засоби впливу застосовувались до учня

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

3. Умови життя в сім'ї:

- Батьки, їх місце роботи. Чи є брати, сестри? Які вони?

  _____
  _____
  _____
  _____

- Матеріально-побутові умови.

  _____
  _____
  _____
  _____
  _____

- Взаємовідносини в сім'ї. Чи мають відхилення в поведінці члени сім'ї (алкоголізм, хуліганство, судимість)?

  _____
  _____
  _____
  _____
  _____
  _____
  _____
  _____
  _____
  _____

- Виховання в сім'ї (характер впливу на учня, його участь у домашній роботі.Заохочення і покарання. Контроль з боку батьків. Ставлення учня до батьків і батьків до нього).

  _____
  _____
  _____
  _____
  _____
  _____

- Стан здоров'я учня. Фізичний розвиток. Чи займається спортом? Чи має відхилення у розумовому розвитку

_____
_____
_____

4.Висновки

Які причини відхилення від позитивної поведінки?

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Заходи для перевиховання підлітка

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Наставник

_____
_____
_____
_____

ЗАВДАННЯ № 6

Заповніть акт обстеження житлово-побутових умов сім'ї за зразком.

Акт
обстеження житлово-побутових умов сім'ї

Ми, що нижче підписалися, комісія у складі соціального працівника _____

_____

класного керівника_____ класу_____

обстежила житлово-побутові умови проживання_____

_____

_____

_____

_____

Сім'я складається з _____ осіб_____

Адреса:

_____

Сім'я проживає у _____

Дохід сім'ї становить _____

Робоче місце дитини _____

У вільний час учень(учениця) займається _____

_____

_____

Проводить своє дозвілля з _____

Дані про сімейне виховання _____

Висновки_____

_____

_____

_____

_____

Тема 6. ***Соціальне передбачення і соціальне проектування як технології соціальної роботи.***

Мета: *набути практичних навичок щодо складання соціальних проектів; розвинути творче мислення та особистісний стиль.*

ЗАВДАННЯ №1

Дайте відповіді на поставлені запитання.

1.1. Дайте декілька визначень поняття "проектування".

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

1.2. Які принципи мають бути враховані при проектуванні?

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

1.3. Назвіть основні етапи проектування.

1.4. Які вимоги висуваються до мети проектування?

1.5. Назвіть види проектних стратегій.

1.6. Охарактеризуйте методи соціального проектування.

ЗАВДАННЯ №2

Складіть таблицю основних параметрів для розробки соціальних проектів.

Співвідношення компонентів проекту соціальної роботи

Компоненти проекту соціальної роботи	Що потрібно визначити
Мета проектної діяльності	_____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____
Основні завдання, види, форми проектної діяльності	_____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____

	_____
Ресурси (матеріальні, кадрові, фінансові, інформаційні)	_____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ __
Терміни реалізації	_____ _____ _____ _____ _____ _____
Організаційна структура та взаємовідношення між виконавцями проекту.	_____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____

	_____
Облік, контроль	_____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____
Поточні корективи	_____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____
Підведення підсумків	_____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____

ЗАВДАННЯ № 3

Користуючись методичними рекомендаціями щодо розробки соціального проекту, розробіть проект, орієнтований на вирішення проблем працівників в умовах окремої організації, орієнтуючись на потреби, які існують. Презентуйте свій проект.

Методичні рекомендації

Постановка проблеми/ Визначення потреби.

Опишіть ситуацію, вкажіть цільові групи, які знаходяться в цій ситуації, що може допомогти вирішенню цієї ситуації. Обґрунтуйте доцільність ваших пропозицій, які Ви ініціюєте у межах проекту для вирішення проблеми чи покращення ситуації на рівні Вашої громади. Опишіть цільову групу у Вашому проекті.

Мета та завдання проекту.

Мета і завдання мають бути узгоджені з визначеною проблемою та реально досягнуті у визначені терміни при певних видах ресурсів. Важливо показати, що це дійсно можна реалізувати.

Мета проекту.

Це прогнозовані зміни, яких бажано досягти в процесі реалізації проекту.

Завдання проекту.

Це конкретні етапи роботи, певні кроки, які приведуть до отримання прогнозованого результату.

План дій та очікувані результати.

Які етапи доцільно виокремити в процесі реалізації проекту. Які форми, методи, прийоми роботи будуть використані для надання соціальних послуг та вирішення намічених завдань.

Ресурсне забезпечення проекту.

Які види фінансових та не фінансових ресурсів планується використати. З якими партнерами будуть реалізовуватися намічені завдання. Яка роль членів громади у реалізації проекту.

СОЦІАЛЬНИЙ ПРОЕКТ

ЗАВДАННЯ № 4

Визначіть актуальність цих проектів. Дайте відповідь на запитання:

4.1.Чия ця проблема

_____

4.2. Які її масштаби

_____

4.3. Які ризики існують для організації, якщо проблема не буде вирішена найближчим часом

Тема 7. ***Соціалізація особистості. Механізми та інститути соціалізації. Комунікація в міжособистісних відносинах.***

Мета: *з'ясувати суть поняття «соціалізація особистості», дослідити основні аспекти комунікації в міжособистісних відносинах, розглянути стилі спілкування та визначити власне вміння слухати та особистий рівень конфліктності.*

ЗАВДАННЯ № 1

Дайте власне розуміння поняттю «соціалізація особистості», вкажіть інститути її реалізації.

ЗАВДАННЯ № 2

Вам запропоновано конкретний випадок в сім'ї. Розгляньте ситуацію, проаналізуйте її та розв'яжіть поставлену задачу щодо даної ситуації.

На передодні вечора в сім'ї, яка виховує дівчину підлітка виникла дискусія, пов'язана з проханням доньки відпустити її на нічну вечірку, яку організовують її однокласники. Перед батьками постало питання прийняття та обґрунтування правильного рішення щодо прохання їхньої доньки.

Розіграйте сценарій даної ситуації та продемонструйте її розв'язання шляхом застосування відповідних стилів спілкування у сім'ї. (демократичного, авторитарного та ліберального). Опишіть кожен з трьох варіантів розв'язання запропонованої ситуації.

ЗАВДАННЯ № 3

Пройдіть тест та визначте власне вміння слухати, що є одним із невід'ємних компонентів у міжособистісних відносинах.

Дотримуючись інструкції дайте відповідь на поставленні Вам запитання, підрахуйте свої відповіді та прокоментуйте інтерпретацію свого результату.

Інструкція: *Перед вами 16 питань. Постарайтеся, не дуже замислюючись, відповісти «так» чи «ні».*

1. Чи не чекаєте ви нетерпляче, поки інший скінчить говорити і дасть можливість вам висловитися? _____
2. Не поспішайте ви прийняти рішення до того, як зрозумієте проблему? _____
3. Чи не слухаєте ви лише те, що вам подобається? _____
4. Чи не заважають вам слухати співрозмовника емоції? _____
5. Не відволікається ви, коли ваш співрозмовник викладає свої думки? _____
6. Чи не запам'ятовуєте ви замість основних моментів бесіди які-небудь несуттєві? _____
7. Чи не заважають вам слухати упередження? _____
8. Припиняєте ви слухати співрозмовника, коли з'являються труднощі в розумінні сказаного? _____
9. Займаєтесь Ви негативну позицію до мовця? _____
10. Чи завжди ви слухаєте співрозмовника? _____
11. Чи ставите ви себе на місце мовця, щоб зрозуміти, що змусило його говорити саме так? _____
12. Приймаєте ви до уваги той факт, що у вас із співрозмовником можуть бути різні предмети обговорення? _____
13. Допускаєте ви, що у вас або у вашого співрозмовника може бути різне розуміння змісту уживаних слів? _____
14. Чи намагаєтеся ви з'ясувати той факт, що суперечка може бути викликаний розходженням точок зору або постановкою питання? _____
15. Уникаєте ви погляду співрозмовника в розмові, не дивіться ви по сторонах, коли слухаєте? _____
16. Чи виникає у вас гостре бажання перервати співрозмовника і вставити своє слово за нього або в піку йому, випередити його висновки? _____

<u>Інтерпретація</u>

Підрахуйте кількість відповідей «ні» (балів) на всі питання, за винятком 11, 12, 13, 14, відповіді на які не враховуються.

10-12 балів. Ви вмієте досить добре слухати партнера.
Чи не керуючись упередженнями стосовно нього, звертаєте увагу на головне в його монолозі. Ваші власні емоції не заважають уважно слухати навіть те, що вам не дуже подобається. Багато хто любить спілкуватися з вами, оскільки ви даєте їм, нерідко дуже докладно, «поплакатися в жилетку». Ви ніколи не перериваєте співрозмовника, щоб висловитися самому, не робите з того, про що він говорить, висновків за нього.

8-10 балів. Нерідко ви проявляєте вміння слухати партнера.
Навіть якщо у вас є упередження по відношенню до партнера, ви можете на деякий час стати вище їх, щоб дослухати його до кінця. Якщо партнер вам набрид, ви намагаєтеся дуже тактовно перервати його виливу і закінчити спілкування з ним. Іноді ви все ж дозволяєте собі перервати партнера, для того щоб вставити своє «вагоме» слово.

Менше 8 балів. Ви, на жаль, ще не навчилися слухати свого партнера по спілкуванню. *Постійно перериваєте його, не даєте йому висловитися до кінця. Якщо вам не подобається те, про що говорить партнер, перестаєте слухати його. Нерідко вам суттєво заважають емоції або упередження у правильному розумінні змісту того, про що вам говорять. Іноді ви можете зайняти негативну, конфронтаційну позицію по відношенню до партнера, відволікаєтесь від основного питання обговорення, особливо якщо при цьому намічаються які-небудь труднощі.*

Висновок:

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

ЗАВДАННЯ №4

4.1. Зазначте роль конфліктності у міжособистісних відносинах.

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

4.2. Дайте визначення способам регулювання конфліктів.

Конкуренція – це -

_____
_____
_____
_____

Пристосування – це -

_____
_____
_____
_____

Компроміс – це -

_____
_____
_____
_____
_____

Уникнення – це -

_____

_____
_____
_____
_____

Співробітництво – це -

_____
_____
_____
_____
_____
_____

ЗАВДАННЯ № 5

За допомогою опитувальника Кеннета Томаса провести діагностику власної поведінки в конфліктній ситуації та визначити свій спосіб регулювання конфліктів. Заповніть бланк відповідей, підрахуйте свій результат і напишіть висновок згідно інтерпретації опитувальника.

Бланк опитувальника

№	А	В	№	А	В	№	А	В
1			11			21		
2			12			22		
3			13			23		
4			14			24		
5			15			25		
6			16			26		
7			17			27		
8			18			28		
9			19			29		
10			20			30		

Висновок

Самостійна робота

ЗАВДАННЯ №1

Охарактеризувати етапи соціалізації за А.В. Петровським. Розмежувати поняття Асоціалізації, десоціалізації і ресоціалізації особистості.

ЗАВДАННЯ № 2

Зазначити структуру, функції та складові Я – концепції

Тема 8. ***Роль соціальної роботи в системі наукового пізнання. Специфіка наукового дослідження в соціальній роботі.***

Мета: *актуалізувати теоретичні знання з соціальної роботи; проаналізувати етапи наукового дослідження в соціальній роботі, класифікувати методи, які використовуються в ході наукового дослідження та охарактеризувати структурні компоненти програми соціального дослідження.*

ЗАВДАННЯ №1

Дайте розгорнуту відповідь на запитання:

1.1. *Соціальна робота – це* _____

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

1.2. *Мета соціальної роботи*: _____

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

1.3. *Основні завдання соціальної роботи:* _____

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

1.4. Структура соціальної роботи: _____

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

1.5. *Функції соціальної роботи:* _____

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

ЗАВДАННЯ № 2

Розкрийте поняття методології наукового дослідження та зазначте роль наукового дослідження і основні його етапи в соціальній роботі.

ЗАВДАННЯ №3

Заповніть таблицю.

Класифікація методів наукового дослідження.

Теоретичні	Емпіричні	Соціологічні	Методи математичної статистики	Методи зведення і обробки результатів експериментальних досліджень.

ЗАВДАННЯ № 4 Розробити питання інтерв'ю на тему вплив соціальної реклами на свідомість і поведінку суспільства.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

ЗАВДАННЯ № 5

Вкажіть структурні компоненти програми наукового дослідження, охарактеризуйте інформаційно-просвітницький та соціально-психологічний етапи програми.

ЗАВДАННЯ № 6

Розробити програму соціально-психологічної профілактики одного із негативних суспільних явищ на ваш вибір.

Самостійна робота

Опрацювати відеоматеріал по соціальній рекламі, охарактеризувати психологічний аспект будь-якої соціальної реклами на ваш вибір. Зазначити переваги і недоліки масового впливу даної реклами.

Тема 9. ***Законодавча база соціального захисту дітей та молоді в українській державі.***

Мета: *актуалізувати та закріпити теоретичні знання студентів про законодавчі акти соціального захисту дітей та молоді в українській державі; формувати уміння і навички, необхідні для надання соціального захисту дітей та молоді в Україні; проаналізувати загальні положення соціального захисту дітей та молоді в Україні.*

ЗАВДАННЯ №1

Вкажіть законодавчі акти, що регулюють:

а) загальні права дитини у держав - членах ООН?

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

б) порядок прийняття та утримання дитини в притулку для неповнолітніх?

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

в) можливість прийняття дитини у прийомну сім‘ю?

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

г) діяльність державних установ, які забезпечують превентизацію асоціальної поведінки неповнолітніх?

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

ЗАВДАННЯ №2

Вкажіть напрямки діяльності Центру соціальних служб захисту дітей та молоді у своєму місті.

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

ЗАВДАННЯ №3

Склади схему: «Структура соціальних служб в Україні». Презентуйте свою роботу.

ЗАВДАННЯ №4

Провести аналіз різних видів інформаційно-рекламної продукції центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (робота в підгрупах).

ЗАВДАННЯ №5

Розробити різні види прес-релізів: анонс, запрошення, інформування, резюме.

Пропонуємо Вам представити прес-реліз, дотримуючись правил його складання. Поясніть, який вид прес-релізу Ви застосовуєте для своєї інформаційної кампанії?

Правила складання прес-релізу:

- вказати слово "прес-реліз", дату та місце, де ви знаходитесь (адреса організації, контактний телефон);
- назва організації, її емблема (логотип);
- заголовок і змістовний текст, що привертають увагу;
- повні дані про подію, послугу чи вид допомоги;
- головний зміст повідомлення (Що? Де? Коли? Чому?);
- анонс чи зміст матеріалу (події, заходу);
- за бажанням - додаткова інформація, яку журналіст може використати в статті;
- бажано уникати спеціальних термінів: журналісти не повинні їх знати;
- у випадку згадки тих чи інших осіб необхідно вказувати повністю їх посаду.

5.1.Анонс_____

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

5.2.Запрошення

5.3.Інформування

5.4.Резюме

Тема 10. ***Технології соціальної роботи з дітьми - сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування.***

Мета: *перевірити рівень засвоєння знань студентів про явище сирітства, причинами та формами опіки дітей-сиріт; поглибити уявлення про особливості організації соціального захисту дітей-сиріт в Україні; розвивати спостережливість, вміння аналізувати, порівнювати.*

ЗАВДАННЯ №1

Заповніть схему за темою заняття: «Класифікація основних методів роботи з дітьми-сиротами». Презентуйте свою роботу.

Соціально-педагогічні методи роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування

	Психологічні методи	
1. Контролю; **2.** **3.** **4.** **5.** **6.**	**1.** **2.** **3.** **4.** **5.** **6.**	**1**. Організаційні методи; **2.** Методи педагогічної діагностики; **3.** **4.** **5.** **6.**

ЗАВДАННЯ №2

Заповніть схему: «Методи взаємодії». Презентуйте свою роботу.

Методи взаємодії

Стимулювання оці нки та самооцінки:

-зауваження;

- ситуація контролю;

- заохочення і покарання;

- ситуація критики і самокритики;

-довіра;

-громадська думка

Вправа

ЗАВДАННЯ №3

Основні напрями діяльності соціального педагога у процесі взаємодії з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування.

Напрям діяльності	***Зміст роботи***
Соціально-педагогічне дослідження з метою виявлення соціальних та особистісних проблем дітей	Вивчення та аналіз морально-психологічного фону навчального закладу з метою виявлення його впливу на особистість учня і розробка заходів щодо його оптимізації; визначення центрів соціально-культурного впливу на учнів в мікрорайоні школи з метою вивчення їх виховного потенціалу та організації взаємодії; соціально-педагогічна діагностика з метою виявлення особистісних проблем учнів, сім'ї та ін.
Соціально-педагогічний захист прав дитини	
Забезпечення соціальнопедагогічної підтримки	

Соціально-педагогічне консультування	
Соціально-педагогічна профілактика, корекція та реабілітація	

Сприяння створенню педагогічно орієнтованого середовища для оптимального розвитку особистості дитини	
Підтримка соціальної діяльності дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (волонтерство, проектна діяльність)	
Організаційно-методична діяльність	

ЗАВДАННЯ № 4

Розглянути ситуації і визначити алгоритми дії соціального педагога щодо їх розв'язання.

Розв'язання соціально- педагогічних ситуацій

Ситуація 1

Дмитрика (5 років) привезли до дитячого будинку. Мати померла, рідних та близьких не виявилося. Подруга матері повідомила про місцезнаходження батька. При телефонній розмові молодий чоловік заперечив, що має сина, оскільки він одружений і має двох доньок. Як виявилося, хлопчик – його позашлюбна дитина.

До якої категорії можна віднести цю дитину? Які чинники вплинули на отримання дитиною статусу сироти? Яким буде Ваш план подальших дій?

Ситуація 2

Від дівчинки мати одразу відмовилася у пологовому будинку, скидаючись на скрутне матеріальне становище. Батько дитини невідомий. Маля забирала бабуся. Дитина росте, перейшла до другого класу, розумна, кмітлива. Все б і надалі йшло добре, однак бабуся помирає. Дівчинка вперше переступила поріг дитячого будинку.

Чи можна дитину вважати сиротою? До якої групи чинників можна віднести причину перебування дитини в цьому закладі? Як Ви будете діяти у цій ситуації?

Ситуація 3

Хлопчик з 3 років перебуває у дитячому будинку. Дитина спокійна, непроблемна, дисциплінована. Вихователі опікують його більше за інших дітей. Через кілька років у хлопчика починає формуватися стратегія «Я – сирота», він болісно реагує на будь-які зауваження, постійно плаче, замикається в собі.

Яким чином формується ця стратегія? Який негативний вплив вона має на подальший розвиток дитини та процес соціалізації? У чому помилка вихователів у відношенні до цієї дитини? Як повернути ситуацію у потрібне русло?

Ситуація 4

У школі-інтернаті навчається дівчинка-сирота (вік 11 років). Успішність навчання – низька. Поведінка характеризується грубим поводженням з однолітками, негативним ставленням до навчання, асоціальними проявами, аморальними вчинками, конфліктними відносинами з учителями та однолітками, демонстративною поведінкою.

До якої групи можна віднести цю дитину:

– важкий підліток;

– педагогічно занедбана;

– підліток «групи ризику»?

Визначте, яку соціально-педагогічну технологію має застосувати соціальний педагог у цій ситуації.

Обґрунтуйте свій вибір. Побудуйте план взаємодії з цією дитиною.

Ситуація 5

Родина з однією дитиною вирішила усиновити дитину з дитячого будинку. Взяли дівчинку одного віку з їхньою дочкою (7 років). Діти не знайшли спільної мови. Усі конфліктні ситуації закінчувалися сварками. Рідна дочка не хотіла «ділити» своїх батьків з прийомною дитиною. Батьки були змушені повернути дівчинку до дитячого будинку. Поведінка дитини змінилася. Вона стала грубою, замкнулася в собі, перестала довіряти дорослим.

Які наслідки можуть бути в особистісному розвитку дитини? Як допомогти дитині вийти з цього стану?

ЗАВДАННЯ № 5

Виконання творчих завдань.

1) Заповніть таблицю

№ з/п	Причини виникнення сирітства	Загальна характеристика	Заходи щодо попередження

2) Дайте коментар щодо соціальних інститутів, які займалися питаннями дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Самостійна робота

Завдання №1

Виконання творчих завдань
Поясніть твердження:

– «Ні, не білою дошкою є душа дитини, а деревом у зерні, людиною у можливості» (В. Бєлінський).

– За дослідженнями Дж. Боулбі, підлітки, які втратили матір одразу після народження, відрізняються від однолітків, осиротілих у шестимісячному віці й пізніше. Чи згодні Ви з цим твердженням? Обґрунтуйте власну думку.

Тема 11. ***Соціальний захист малозабезпечених верств населення.***

Мета: *актуалізувати та закріпити теоретичні знання студентів про загальнодержавні діючі соціальні програми та основи законодавства у сфері соціального захисту людей; вміти аналізувати соціальні процеси, події, факти та застосовувати отримані теоретичні знання в практичній діяльності; формувати уміння і навички, необхідні для надання державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям.*

ЗАВДАННЯ № 1

Опрацюйте закон України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям". Дайте визначення таким поняттям:

1.1.*Малозабезпечена сім'я*_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

*1.2. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'я*_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

1.3. Прожитковий мінімум для сім'ї

1.4.Середньомісячний сукупний доход сім'ї

ЗАВДАННЯ № 2

Опишіть порядок надання державної соціальної допомоги.

ЗАВДАННЯ № 3

Заповніть заяву та деклорацію на отримання державної соціальної допомоги.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства соціальної політики України
02 травня 2018 року № 604
(у редакції наказу Міністерства соціальної політики України від 08 січня 2019 року № 11)

_____
(найменування структурного підрозділу з питань соціального захисту населення)

_____

ЗАЯВА
про призначення та надання житлової субсидії у грошовій формі через АТ „Ощадбанк”

_____
(прізвище, ім’я, по батькові у родовому відмінку)

Зареєстроване (для орендарів та внутрішньо переміщених осіб – фактичне) місце проживання (підкреслити потрібне)_____
_____

_____

Номер мобільного телефону_____Паспорт: серія _____ №_____,
виданий _____ _____ _р.
(ким і коли)

Реєстраційний номер облікової картки платника податків_____

_____
(крім осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта)

Прошу призначити житлову субсидію для відшкодування витрат на оплату внесків за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку води та теплової енергії, абонентського обслуговування (для споживачів комунальних послуг, що надаються у багатоквартирних будинках за індивідуальними договорами), а також житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива (підкреслити потрібне).

Відомості про внески за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку води та теплової енергії, плату за абонентське обслуговування (для споживачів комунальних послуг, що надаються у багатоквартирних будинках за індивідуальними договорами), а також про житлово-комунальні послуги, якими користуються особи, що зареєстровані (фактично проживають) у житловому приміщенні/будинку (підкреслити потрібне)

Найменування виду послуги, внеску тощо	Номер особового рахунку	Найменування організації, що надає послуги, ОСББ/ЖБК	Примітки
1	2	3	4
Житлова послуга – послуга з управління багатоквартирним будинком, витрати на управління багатоквартирним будинком, у якому створено ОСББ/ЖБК			
Послуга з постачання та розподілу природного газу			
Послуга з постачання гарячої води			
Послуга з централізованого водовідведення			
Послуга з постачання теплової енергії			
Послуга з постачання та розподілу електричної енергії			
Послуга з поводження з побутовими відходами			
Внески за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку теплової енергії			
Внески за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку гарячої води			
Внески за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку питної води			
Плата за абонентське обслуговування за послугою з централізованого водопостачання			
Плата за абонентське обслуговування за послугою з централізованого водовідведення			
Плата за абонентське обслуговування за послугою з постачання гарячої води			
Плата за абонентське обслуговування за послугою з постачання теплової енергії			
Плата за абонентське обслуговування за послугою з поводження з побутовими відходами			
Послуга з централізованого водопостачання			

У разі якщо прийняття рішення щодо моєї заяви потребує окремого рішення місцевих органів виконавчої влади / органів місцевого самоврядування або утвореної ними комісії, прошу розглянути / не розглядати мою заяву відповідними органами або утвореною ними комісією (підкреслити потрібне).

Я та особи, які зареєстровані (фактично проживають) у житловому приміщенні / будинку, даємо згоду на обробку персональних даних про сім'ю, доходи, майно, необхідних для призначення житлової субсидії, та оприлюднення відомостей щодо її призначення (розміру житлової субсидії за адресою домогосподарства).

Я також поінформований(а) про інформаційну взаємодію між структурними підрозділами з питань соціального захисту населення, Мінсоцполітики, уповноваженим банком, який забезпечує банківське обслуговування реалізації механізму надання житлових субсидій у грошовій формі, та організаціями, що надають послуги, ОСББ/ЖБК, яка здійснюється відповідно до Положення про порядок призначення житлових субсидій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 1995 року № 848 ,,Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива" (зі змінами).

У разі виникнення обставин, які можуть вплинути на отримання житлової субсидії (зміна у складі осіб, які зареєстровані (фактично проживають) у житловому приміщенні / будинку; зміна в переліку отримуваних житлово-комунальних послуг; придбання майна, товарів або оплата послуг на суму, що перевищує 50 тисяч гривень; заборгованість понад три місяці за виконавчими провадженнями про стягнення аліментів), зобов'язуюся протягом місяця повідомити про це структурний підрозділ з питань соціального захисту населення.

___ _____ 20__ р. _____

(підпис)

Наказ Міністерства соціальної політики України
02 травня 2018 року № 604
(у редакції наказу Міністерства соціальної політики України від 21 листопада 2018 року № 1740)

_____
(найменування структурного підрозділу з питань соціального захисту населення)

_____

ДЕКЛАРАЦІЯ
про доходи і витрати осіб, які звернулися за призначенням житлової субсидії

Розділ I. Загальні відомості

1. _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

2. Характеристика житлового приміщення / будинку:
загальна площа ____ кв. метрів; опалювана площа ____ кв. метрів;
будинок індивідуальний чи багатоквартирний (*підкреслити потрібне*);
кількість поверхів у будинку _____

3. Дані про осіб, які входять до складу домогосподарства, і їх зареєстроване (для орендарів та внутрішньо переміщених осіб – фактичне) місце проживання (*підкреслити потрібне*) у житловому приміщенні / будинку

Прізвище, ім'я, по батькові	Сімейний стан	Число, місяць і рік народження	Серія та номер паспорта	Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за його серією та номером)	Примітки*

Розділ II. Дані про членів сім'ї осіб зі складу домогосподарства незалежно від реєстрації їхнього місця проживання (фактичного місця проживання)

Прізвище, ім'я, по батькові	Сімейний зв'язок з особою зі складу домогосподарства	Число, місяць і рік народження	Серія та номер паспорта	Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за його серією та номером)	Примітки*

Розділ III. Дані про види та суми доходів осіб, які входять до складу домогосподарства, а також членів сім'ї осіб зі складу домогосподарства незалежно від реєстрації їхнього місця проживання (фактичного місця проживання), інформація про які відсутня в Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків та реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування за період (у тому числі закордонні грошові перекази) з _____ 20__ р. до _____ 20__ р.

Прізвище, ініціали	Відомості про доходи		
	вид доходу	сума доходу, грн	найменування організації, у якій отримано дохід

Розділ IV. Відомості про транспортні засоби, які зареєстровані в установленому порядку і з дати випуску яких минуло менше ніж 5 років (крім мопеда), що перебувають у власності або володінні осіб, які входять до складу домогосподарства, а також членів сім'ї осіб зі складу домогосподарства незалежно від реєстрації їхнього місця проживання (фактичного місця проживання)

Прізвище, ініціали власника	Автомобіль марки	Державний номерний знак	Рік випуску	Автомобілі, отримані через структурні підрозділи з питань соціального захисту

				населення

Розділ V. Інформація про придбання майна, товарів або оплату послуг на суму, яка на дату купівлі, оплати, набуття права власності в інший законний спосіб перевищує 50 тисяч гривень, протягом 12 місяців перед зверненням за призначенням житлової субсидії			
Прізвище, ініціали	Вид придбаного майна, товарів або оплачених послуг	Вартість, грн	Дата придбання майна, товарів або оплати послуг

Розділ VI. Дані про суми аліментів, сплачених особами, які входять до складу домогосподарства, а також членами сім'ї осіб зі складу домогосподарства незалежно від реєстрації їхнього місця проживання (фактичного місця проживання), за умови документального підтвердження фактичної сплати			
Прізвище, ініціали платника аліментів	Прізвище, ініціали отримувача аліментів	Сума, грн	Відмітка про наявність заборгованості понад три місяці за виконавчим провадженням про стягнення аліментів, так/ні

* *Інформація про фактичне проживання особи за адресою домогосподарства, про перебування особи за кордоном сукупно понад 60 днів протягом періоду, за який враховуються доходи для призначення житлової субсидії, про надання особою соціальних послуг, про перебування особи в місцях позбавлення волі, про тривалу хворобу особи (що підтверджено висновком лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я), про наявність в особи алко- або наркозалежності (що підтверджено медичною довідкою).*

Я усвідомлюю, що в разі подання мною неповних або недостовірних відомостей про осіб, які входять до складу домогосподарства, та членів сім'ї осіб зі складу домогосподарства незалежно від реєстрації їхнього місця проживання (фактичного місця проживання), їхні доходи, майновий стан і витрати, мені може бути відмовлено у призначенні житлової субсидії або припинено її надання. У такому разі зобов'язуюся повернути надміру перераховану (виплачену) суму житлової субсидії.

___ _____ 20__ р. _____

(підпис)

ЗАВДАННЯ № 4

Опишіть умови, за яких державна соціальна допомога не призначається, зменшується її розмір або припиняється виплата.

ЗАВДАННЯ № 5

Розрбіть програму соціального захисту та соціальної підтримки ветеранів, інвалідів, одиноких пенсіонерів, малозабезпечених верств населення, молоді, сімей з дітьми, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, Кам'янець - Подільської територіальної громади на 2020-2024 роки.

Міська програма

Зміст Програми:

1.Напрями діяльності

2. Визначення проблем та обґрунтування необхідності їх розв’язання програмним методом

3. Обґрунтування шляхів і засобів розв’язання проблем

5. Ресурсне забезпечення Програми

Тема 12. ***Інновації у соціальній роботі та інноваційні форми інформаційно-просвітницької роботи з дітьми та молоддю щодо формування здорового способу життя.***

Мета: *формувати готовність студентів до інновації у соціальній роботі; закликати молодь відповідально ставитися до свого здоров'я; формувати у підлітків прагнення займати активну життєву позицію, сприяти визначенню власних духовних цінностей та орієнтації на здоровий спосіб життя.*

ЗАВДАННЯ №1

Дайте розгорнуту відповідь на запитання:

1.1. Опишіть відомі Вам підходи до інновацій (за М.П.Кларіним)

1.2. Порівняйте інноваційний та неінноваційний навчальний заклади. Визначте основні відмінності.

1.3. Охарактеризуйте інноваційні технології, які доцільно використовувати для формування у дітей та молоді здорового способу життя.

1.4. Назвіть відомі Вам інноваційні методи колективної роботи з текстом. Охарактеризуйте 2-3 з них.

1.5. Розкрийте зміст понять «інновації-модернізації» та «інновації-трансформації». Наведіть приклади на кожне із понять.

ЗАВДАННЯ № 2

Проаналізувати Закон України «Про інноваційну діяльність», визначте сильні та слабкі сторони.

ЗАВДАННЯ № 3

Проаналізувати, що є найтиповішим для інновацій у соціальній сфері. Закон України “Про інноваційну діяльність”

ЗАВДАННЯ № 4

Заповніть анкету „Сходинки до здоров'я"

Інструкція. Анкета складається із тверджень. Оцініть, будь ласка, кожне твердження відповідно до ступеня своєї згоди за шкалою: **абсолютно не погоджуюся – скоріше не погоджуюся, ніж погоджуюся – не впевнений (не знаю) – скоріше погоджуюся, ніж не погоджуюся – абсолютно погоджуюся (це справді так)**

Те твердження, яке найбільше відповідає Вашій думці нині, помітьте знаком „?". Ця ж анкета буде Вам запропонована в кінці тренінгу. Помітьте те твердження, яке найбільше відповідає Вашій думці тепер знаком „!".

№	*Твердження*	*Абсолютно не погоджуюся (це не так)*	*Скоріше не погоджуюся ніж погоджуюся*	*Не впевнений (не знаю)*	*Скоріше погоджуюся ніж не погоджуюся*	*Абсолютно погоджуюся (це справді так)*
1.	**У житті найважливішим є:** - ніколи не хворіти; - щоб до тебе добре ставилися інші; - реалізувати свої цілі та мрії; - поважати самого себе; - досягти благополуччя в усіх сферах життя					
2.	- Здоров'я люди отримують у спадщину - За здоров'я людей відповідають лікарі. - Я відповідаю за своє здоров'я					
3.	**Бути здоровим – це:** - не хворіти; - уміти спілкуватися; - досягти мети; - легко адаптовуватися до змін; - бути благополучним в усіх сферах життя					
4.	Усе, що я роблю, впливає тільки на мене й нікого більше не стосується.					
5.	Я знаю, як прийняти рішення, як зр обити вибір					
6.	Від мого рішення мало що зале – жить					
7.	Від мого здоров'я залежить здо - ров'я планети					
8.	Я знаю, як поводитись в ситуації соц іального тиску.					
9.	Я вмію відмовити, коли треба.					
10.	Я знаю, як досягти благополуччя					

	в усіх сферах життя і володію відпові дними навичками					
11.	Здоровий спосіб життя – це відмова від шкідливих звичок					
12.	Здоровий спосіб життя – це відповід альне ставлення до здоров'я і проект ування способу життєдіяльності, який веде до благополуччя					
13.	Моє здоров'я залежить від фак - торів, на які я вплинути не можу.					
14.	Моє здоров'я залежить від різ - них факторів, але я можу на них вплинути або зробити вибір стосовно них					
15.	Я можу бути здоровим тільки в здор овому суспільстві					
16.	Від мого відповідального став - лення залежить моє здоров я					
17.	Мої конкретні дії можуть посприяти покращенню громад - ського здоров'я					

ЗАВДАННЯ № 5

Складання індивідуального плану здорового способу життя.

ПОДУМАЙ!

В одному відомому кінофільмі є персонаж – хокеїсти Славко. З невідомого провінційного хлопчика він стає знаменитим спортсменом, має матеріальні блага. Однак через невміння відмовитися від пропозиції щодо випивки ще молодим опиняється на узбіччі життя.

Чому так сталося? Яких саме життєвих навичок, що сприяють здоров'ю, не набув цей хлопчик? Якої підтримки могли б надати йому близькі, щоб його життєвий шлях був іншим?

_____
_____
_____
_____
_____
_____

ВИКОНАЙ! Психологічний тест на визначення стану здоров'я та самопочуття людини.

Перш ніж працювати над своїм удосконаленням, необхідно знати свій рівень розвитку, стану здоров'я. Для цього пройдіть тест, наведений нижче. Розшифруйте його, підрахуйте бали та сформулюйте висновок про свій стан здоров'я і самопочуття.

Виберіть ваш варіант відповіді, виписавши його на окремий аркуш.

1. Що ви зробите, якщо побачите, що автобус буде біля зупинки раніше за вас?

а) побіжите швидше до зупинки, щоб наздогнати його;

б) пропустите його - буде наступний;

в) трохи прискорите крок, - може, він вас почекає.

2. Чи підете ви в похід з компанією молодших за вас?

а) ні, ви взагалі не ходите у походи;

б) так, якщо вони вам хоч трішки симпатичні;

в) з небажанням, тому що це може бути втомливо.

3. Якщо у вас був більш важкий навчальний день, ніж зазвичай, чи зникне у вас бажання робити ввечері те, що обіцяє бути цікавим?

а) ніколи не зникне;

б) бажання зникне, але ви сподіваєтеся, що почуватиметеся краще, і тому не відмовитеся від задуманого;

в) так, тому що ви можете одержувати від цього задоволення, лише відпочивши.

4. Яка ваша думка про турпоходи всією сім'єю?

а) вам подобається, коли це роблять інші;

б) ви б із задоволенням до них приєдналися;

в) потрібно хоч раз спробувати, як ви почуватиметеся у цьому турпоході.

5. Що ви охочіше і швидше за все робите, коли втомлюєтеся?

а) лягаєте спати;

б) випиваєте чашку чаю;

в) довго гуляєте на свіжому повітрі.

6. Що найважливіше для підтримання доброго самопочуття?

а) потрібно більше їсти;

б) потрібно більше рухатися;

в) не можна занадто перевтомлюватися.

7. Чи вживаєте ви регулярно ліки?

а) не вживаю навіть підчас хвороби;

б) ні, хіба що вітаміни;

в) так, вживаю.

8. Якій страві ви віддаєте перевагу з перелічених нижче?

а) гороховий суп з копченим окостом;

б) м'ясо, смажене на ґратці, з овочевим салатом;

в) тістечко з кремом чи збитими вершками.

9. Що для вас найважливіше, коли ви вирушаєте на відпочинок?

а) щоб були всі зручності;

б) щоб була смачна їжа;

в) щоб була хоч якась можливість займатися спортом.

10. Чи відчуваєте ви переміну погоди?

а) почуваєтеся через це кілька днів хворими;

б) навіть не відчуваєте, що погода змінилася;

в) так, якщо втомлені.

11. Який ваш загальний стан, якщо ви не виспалися?

а) поганий;

б) один-два рази недоспите - і все з рук валиться;

в) ви так до цього звикли, що вже не звертаєте уваги.

Ключ до тесту

Запитання	Відповідь, очки		
1	а - 10	б - 5	в - 6
2	а - 2	б - 10	в - 0
3	а - 10	б - 6	в - 2
4	а - 1	б - 10	в - 4
5	а - 6	б - 4	в - 9
6	а - 1	б - 9	в – 5
7	а - 6	б - 9	в - 3
8	а - 4	б - 10	в - 1
9	а - 0	б - 2	в - 10
10	а - 0	б - 10	в - 6
11	а - 0	б - 7	в - 2

Висновок:

Понад 80 очок. У вас дійсно відмінне самопочуття. Схоже, тому, що у вас здоровий організм, але переважно тому, що ви не тільки прихильник здорового способу життя, а й на практиці його ведете. У такому разі ви не потребуєте наших порад.

Від 50 до 80 очок. Нічого поганого з вашим самопочуттям немає, хоча, звичайно, буває так, що ви роздратовані або втомилися. Тому вам не завадило б негайно почати дбати про своє здоров'я.

Менш ніж 50 очок. Ви занадто перевантажені. За таких обставин не дивно, що ви не стежите за станом свого здоров'я, хоча виправдовуєте це перевантаженням у школі. Будь ласка, повірте нам: це неправильне твердження. Якщо ви хоч трошки подбаєте про свій фізичний стан, ваші справи поліпшаться.

Висновок про свій стан здоров'я і самопочуття відповідно до пройденого тесту.

ПАМ'ЯТАЙ!!! ТОЙ, ХТО ВЕДЕ ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ, РОБИТЬ ВИГІДНУ ІНВЕСТИЦІЮ У СВОЄ МАЙБУТНЄ.

ЗАВДАННЯ № 6

Вправа «Куля мрій»

Але все-таки всі ми любимо мріяти, незважаючи ні на що, і всі ми хочемо, щоб наші мрії здійснювалися. Викладач роздає різнокольорові повітряні кульки.

Завдання. Піймайте кожен свою кульку мрії та намалюйте або напишіть свою мрію на ній, користуючись маркерами чи фломастерами. Об'єднаймо ж усі кульки ваших мрій в один великий оберемок. Нехай ваші побажання здійсняться.

Для кожної людини основним питанням завжди було і залишається питання про сенс життя. Не всі можуть знайти для себе остаточну відповідь, але в кожній нормальній людині живе нездоланна потреба знайти цей сенс і його розумне пояснення.

Живи щасливо! Живи натхненно! Живи з надією! Радій, втішайся, люби і сподівайся! Тобі є що дізнатись, є чим поділитись, є що сказати! Жити насправді цікаво, оскільки ти сам можеш обрати спосіб і щораз прагнути більшого в пізнанні свого життя і тих, хто поряд.

І на завершення хочу нагадати вам духовний заповіт Матері Терези

Життя — це можливість. Скористайся нею.
Життя — це краса. Захоплюйся нею.
Життя — це мрія. Здійсни її.
Життя — це виклик. Прийми його.
Життя — це обов'язок твій насущний. Виконай його.
Життя — це багатство. Не розтринькай його.
Життя — це таємниця. Пізнай її.
Життя — це пісня. Доспівай її до кінця.
Життя — це боротьба. Стань борцем
Життя — це безодня невідомого. Ступи у неї без страху.
Життя — це удача. Шукай цю мить.
Життя — це щастя. Створи його сам.
Життя — це Бог. Живи з ним.
Життя таке чудове. Не змарнуй його!
Це твоє життя. Виборюй його!

Ситуаційні задачі та завдання для самостійної роботи

Задача 1

Громадянка Маркіна О. (2000 р. н.) у 2015р. залишилися круглою сиротою. У червні 2017 р. вона подала документи для вступу на юридичний факультет ЗНТУ. Зовнішнє незалежне оцінювання вона пройшла, але набрала недостатньо балів для зарахування до закладу вищої освіти.

Проаналізуйте наведену ситуацію та дайте відповідь на такі запитання.

1.Чи матиме Маркіна О. право на пільгове зарахування на юридичний факультет ЗНТУ?

2.Які нормативно-правові акти врегулюють це питання?

Задача 2

Громадянин Локтіонов С., працівник патрульної поліції, загинув при виконанні службових обов'язків. Його дружина звернулася до житлово-комунального господарства із заявою про зміну розміру квартирної плати. Їй пояснили, що право на зменшення розміру квартирної плати мають члени сімей загиблих військовослужбовців. Оскільки її чоловік не був військовослужбовцем Збройних Сил України, то вона не має права на пільги з квартирної плати.

Проаналізуйте наведену ситуацію та дайте відповідь на такі запитання.

1.Право на які пільги мають члени сімей загиблих поліцейських?

2.Хто належить до членів сімей загиблих?

Задача 3

Подружжя Верупкіних звернулося до районного управління праці та соціального захисту населення м. Запоріжжя із заявою про прийняття їх на обслуговування у територіальному центрі надання соціальних послуг. При розгляді заяви виявилося, що в них є діти у Київській області, але через те, що проживають далеко і працюють, не можуть здійснювати за ними догляд. Начальник відділу прийому громадян пояснив, що управління може укласти договір про надання соціальних послуг на умовах повного відшкодування їхньої вартості.

Проаналізуйте наведену ситуацію та дайте відповідь на такі запитання.

1.Який існує порядок прийняття на обслуговування у територіальному центрі надання соціальних послуг?

2.В яких випадках громадяни приймаються на обслуговування безплатно?

3.Чи правомірні дії працівників управління праці та соціального захисту населення?

Задача 4

Дівчинка Мєркулова О. (десять років) була затримана працівниками патрульної служби на проспекті Соборному при занятті жебракуванням. При з'ясуванні обставин її поведінки з'ясувалося, що вона проживає у неповній сім'ї, її матір ніде не працює та зловживає спиртними напоями.

Проаналізуйте наведену ситуацію та дайте відповідь на такі запитання.

1.Чи може вона бути влаштована до дитячого будинкуінтернату?

2.Який порядок поміщення неповнолітніх до дитячих будинків-інтернатів?

Задача 5

Інвалід Загоруйко М. звернувся до Департаменту соціального захисту населення Запорізької обласної державної адміністрації із заявою про заміну автомобіля з ручним керуванням, яким він був забезпечений на пільгових умовах. Департамент відмовив у заміні автомобіля, оскільки Загоруйко М. не пройшов переосвідчення у МСЕК. Загоруйко М. заперечував проти переосвідчення, мотивуючи це тим, що інвалідність йому встановлено безстроково.

Проаналізуйте наведену ситуацію та дайте відповідь на такі запитання.

1.Які інваліди мають право на пільгове забезпечення автомобілями?

2.Який порядок заміни автомобілів?

3.Як вирішити цей спір?

Тестові завдання:

Тест 1. За сферою суспільного життя пільги поділяють на:

А – трудові.

Б – податкові.

В – транспортні.

Г – житлові.

Д – у сфері охорони здоров'я.

Е – у сфері охорони освіти.

Тест 2. Залежно від характеру підстави, з якої пільги надаються певним категоріям осіб, пільги поділяють на:

А – професійні.

Б – соціальні.

В – гарантійні.

Тест 3. Правовою підставою надання громадянам соціальних пільг є:

А – настання соціального ризику за обставин, передбачених у законодавстві;

Б – наявність у особи особливих заслуг перед державою, що пов'язані із такими публічними подіями державного чи міжнародного значення, як військові дії, техногенні катастрофи, стихійні лиха тощо.

В – направлення на отримання соціальної пільги.

Тест 4. Основні форми надання соціальних послуг:

А – матеріальна допомога.

Б – соціальне обслуговування.

В – державна нагорода.

Тест 5. Фінансування соціальних послуг здійснюється за рахунок коштів:

А – державного та місцевих бюджетів.

Б – спеціальних фондів.

В – підприємств, установ та організацій.

Г – плати за соціальні послуги.

Д – благодійної допомоги (пожертвувань).

Е – одержувачів соціальних послуг.

Є – інших джерел, передбачених законодавством.

Тест 6. Надання соціальних послуг здійснюють:

А – соціальні працівники.

Б – інші фахівці.

В – соціальні робітники.

Г – волонтери.

Тест 7. Особи, винні у порушенні законодавства про соціальні послуги, несуть:

А – цивільно-правову відповідальність.

Б – адміністративну відповідальність.

В – кримінальну відповідальність.

К – дисциплінарну відповідальність.

Тест 8. Сфера надання соціальних послуг заснована на використанні та розвитку всіх форм власності та складається:

А – з державного сектора.

Б – недержавного сектора.

В – сектора іноземних держав.

Тест 9. До державного сектора надання соціальних послуг входять:

А – суб’єкти, що надають соціальні послуги та знаходяться в державній власності, управління якими здійснюється центральними органами виконавчої влади.

Б – суб’єкти, що надають соціальні послуги і підпорядковуються підприємствам, установам та організаціям.

Тест 10. До недержавного сектору надання соціальних послуг відносяться:

А – громадські організації.

Б – благодійні організації.

В – релігійні організації.

Г – фізичні особи, діяльність яких пов'язана з наданням соціальних послуг.

Завдання для самостійної роботи

1. Самостійне опрацювання теоретичних питань:

1. Визначте поняття «соціальні пільги».
2. Назвіть ознаки за якими соціальні пільги відрізняються від професійних пільг.
3. Назвіть суб'єктів права на соціальні пільги в Україні.
4. Обґрунтуйте необхідність збереження соціальних пільг в Україні.
5. Визначте поняття «соціальні послуги».
6. Назвіть види та форми соціальних послуг.
7. Визначте поняття «соціальне обслуговування».
8. Назвіть органи, які здійснюють соціальне обслуговування.
9. Дайте характеристику організації діяльності з надання соціальних послуг.
10. Назвіть джерела фінансування соціальних послуг.

2. Написання рефератів за темою:

1. Проблеми реформування державної системи соціальних пільг в Україні.
2. Види соціальних пільг за законодавством України.
3. Види соціальних послуг за законодавством України.